

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 3/1973-74 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Landstinget med förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1974.

Med anledning av nämnda framställning, varöver landstinget inbegärt finansutskottets betänkande, får utskottet, som i ärendet hört lantrådet Alarik Häggblom, kanslichefen Jan-Erik Lindfors, finanschefen Åke Bamberg, t.f. socialchefen Lars-Ingmar Johansson, t.f. utbildningschefen Erik Bertell, chefen för näringsavdelningen Tor Mattsson, överingenjören Anders Lindholm, landskapsantikvarien Stig Dreijer, landskapsagronomen Jan Karlsson, överinspektören Holger Östensson, rektor Gunnar Lemqvist, föreståndaren för Ålands försöksstation Ulla Sjöblom, fiskeriintendenten Carl Storå, miljövårdsintendenten Håkan Kulves, ingenjören vid Ålands elandelslag Berthel Andersson, direktör Sven Kommonen i Ab Skärgårdsflyg samt, vid besök på Ålands central-sjukhus, chefläkaren Peter Wahlberg, anföra följande:

Utskottet har dessutom per telefon hört inspektören R. Hällström vid Waxholmsbolaget i Stockholm.

Utskottet har i anslutning till framställningen behandlat följande finansmotioner:

1) Ltm Börje Hagströms m.fl. finansmotion om upptagande av 50.000 mk under 16.24.74 för projektering av gång- och pilkbro samt utbyggnad av gästhamnen vid Bomarsunds fornminnesområde. (Mot.nr 10/1973-74).

2) Ltm Olof M. Janssons m.fl. finansmotion med förslag om att under 18.02.77 reserveras 100.000 mk för ombyggnad av vägen genom Postad till Sälis i Hammarland. (Mot.nr 11/1973-74);

3) Ltm Göran Bengtz' m.fl. finansmotion med förslag om höjning av anslaget under 17.02.21 med 50.000 mark för kartläggande av generations- och nyrekryteringsproblemen och uttrönande av kapital- och kreditbehovet inom gårdsbruket. (Mot.nr 12/1973-74);

4) Ltm Ragna Snaders finansmotion om upptagande av 6.000 mark under 17.02.41 för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet. (Mot.nr 13/1973-74);

5) Ltm Ragna Sanders finansmotion om upptagande av 10.000 mark för kurs- och studieverksamhet i fackföreningskunskap för fackföreingsledare. (Mot.nr 14/1973-74);

6) Ltm Bjarne Björklunds m.fl. finansmotion med förslag om höjning av anslaget 17.10.47 med 30.000 mark för seminverksamhet. (Mot.nr 15/1973-74);

7) Olof M. Janssons m.fl. finansmotion med förslag om att anslaget för 17.02,45 för bidrag till landsbygdens elektrifiering höjes med 000 mark. (Mot.nr 16/1973-74); samt

8) Vtn Olof Janssons m.fl. finansmotion om upptagande av 85,000 mark under 18.03 för upphyrande av svävarfarkost för provtrafik i skär-
dsregionen. (Mot.nr 17/1973-74).

Motionerna beröres närmare i detaljmotiveringen.

Utskottet har inhämtat kulturutskottets yttrande över i förslaget till årsstat upptagna anslag för kulturella ändamål. Kulturutskottets yttrande fogas till betänkandet som bilaga.

X X X

Budgetuppställningen.

Finansutskottet finner den nya budgetuppställningen ändamålsenlig. Budgetsystematiken är väl anpassad för landskapets förhållanden samtidigt som nödig hänsyn till behovet av jämförelser med statsförslaget beaktats. Det föreligger enligt utskottets uppfattning därför icke skäl till påpekanden annat än i smärre detaljfrågor.

Under 11.03.08 har upptagits utgifter för Ålandsdelegationen. Anslaget är något oegentligt hänfört under Landstinget. De direkta kontakterna med Ålandsdelegationen liksom även utanordnandet av kostnaderna sker genom landskapsstyrelsen. Utskottet ifrågasätter därför om inte utgifterna borde hänföras till en annan huvudtitel, förslagsvis 14, där ett särskilt kapitel upptagits för utgifter som icke fördelas enligt förvaltningsområde. Ålandsdelegationens ställning och utgifter för denna är dock sådana att det riktigaste möjligen vore att hänföra dessa till ett särskilt kapitel.

Utskottet har icke nu velat ändra placeringen men förutsätter att landskapsstyrelsen vid nästkommande årsstat genomför erforderlig om-
disponering.

I detaljmotiveringen nedan har ytterligare anförts någon mindre justering.
Personal- och avlöningar.

Landskapsstyrelsen föreslår i ett par fall justeringar av lönen utöver de av Ålandsdelegationen godkända löneklasserna. Enligt utskottet har goda skäl förebragts för godkännande i de aktuella fallen, särskilt om man beaktar tjänsteinnehavarnas kvalifikationer. Det statliga systemet som även tillämpas i landskapsförvaltningen bygger dock på ett statiskt system som icke i alla fall medger att hänsyn tas till just den speciella tjänsteinnehavarens kompetens. Ur den synpunkten medges heller icke inom landskapsförvaltningen möjligheter till en aktiv lönepolitik enligt nuvarande system om icke lönerna skall bekostas med en-

-3-

skilda medel. I de fall lönesättningen icke godkännes av Ålandsdelegationen måste sålunda enskilda medel träda till.

Finansutskottets uppfattning är den, att landskapet icke utan synnerligen vägande skäl medvetet borde belasta enskilda medel med nya utgifter för löner som icke godtagits av Ålandsdelegationen. Utskottet har sålunda i fråga om biträdande registrator och museisekreteraren icke godkänt den av landskapsstyrelsen föreslagna justeringen av löneklassen. Enligt vad utskottet inhämtat torde det dock föreligga goda möjligheter att genom förnyad framställning till Ålandsdelegationen få ärendet underkastat en ny prövning.

Beträffande den till framställningen anslutna tjänsteförteckningen har landskapsstyrelsen meddelat, att i tilläggsbudget 1973 inrättade tjänster av förbiseende icke medtagits varför tjänsteförteckningen bör kompletteras enligt följande.

Tjänstebeteckning och avlöningsklass	avtals- o. ord. löner	e.o.löner	Sammanlagt
---	--------------------------	-----------	------------

15. Social- och hälsovårdsavdelningen.

15.10.01. Ålands centralsjukhus.

Amanuenser $\frac{1}{2}$ (1 ny tjänst)	A 24	2	2
Sjuksköterskor	A 15	2	12
(sjuksköterska 25 vt) <u>utgår</u>			
Barnsköterskor	A 11	13	13
Barnsköterska 25 vt	A 11	1	1
Avdelningsbiträden (1 ny tjänst)	A 9	8	8
Avdelningsbiträde $\frac{1}{2}$	A 9	2	2
Sjukhusbiträde 25 vt	A 4	1	1

15.11.01. Ålands centralsanatorium.

Bitr. kanslist <u>2/10</u>	A 10		
Telefonister <u>2/10</u>	A 8		

17.01.01. Skogsbruksbyrån.

Bitr. skogsvårdsinstruktör- plåtskoleskötare	A 23	1	1
---	------	---	---

Beträffande kulturutskottets påpekande att i tjänsteförteckningen för 16.07.01 Ålands yrkesskola ^{saknas en tjänst} konstaterar utskottet att tjänsterna i förteckningen upptagits i enlighet med yrkesskolans budgetäskande.

Under 16.06.01 Ålands sjömansskola har en lärare i allmänna ämnen vid ändring av löneklassen från A-systemet till löneklass C observerats i löneklass C 35. Löneklassen borde enligt tidigare tillämpat system

rätteligen ha varit C 33 medan en lärare med högre kompetens för samma tjänst erhåller lön enligt C 35.

Ovan anförda påpekanden rörande tillägg och ändringar i tjänsteförteckningen har icke föranlett någon ändring i sifferstatens belopp.

Trafikavgifterna och plan för skärgårdstrafiken.

Utskottet har i sitt betänkande över förslaget till tredje tillägg till ordinarie årsstaten för år 1973 framhållit betydelsen och nödvändigheten av den aviserade trafikplanen för skärgården. Denna trafikplan skulle dels utgöra en grund för landstingets bedömning av trafikavgifterna och samtidigt utgöra en diskussionsbas för vidare underhandlingar med Ålandsdelegationen. Den efterfrågade trafikplanen har ännu inte färdigställts. Enligt utskottets uppfattning saknas redan av den orsaken förutsättningar för av utskottet önskade förutsättningslösa diskussioner för uppläggningsplaneringen av trafiken och avgifternas uppbärande. I avvaktan på trafikplanen och för ytterligare klarläggande av frågan om trafiken inom landskapets skärgårdsområde och förenhetligande av avgifterna har finansutskottet anhållit om lagutskottets utlåtande över möjligheterna att genom särskilda lagstiftningsåtgärder lösa problemkomplexen. Skrivelsen till lagutskottet bifogas såsom bilaga.

I avsaknad av trafikplaner har utskottet icke ansett förutsättningar föreligga för ett ställningstagande i ärendet. Utskottet förutsätter att lagutskottets utlåtande skall kunna föreligga vid landskapsstyrelsens presentation av trafikplanen vilket torde ske senast vid stundande vintersession.

Långtidsplaneringen.

Under rubriken 'Finansplan' har landskapsstyrelsen konstaterat att den i landskapslagen om landskapets finansförvaltning förutsatta femårsplanen för landskapets hushållning icke kunnat framläggas. Förutom till bestämmelserna i finansförvaltningslagen önskar finansutskottet hänvisa till sitt uttalande över ordinarie årsstaten för 1973 angående landskapets långtidsplanering.

Övrigt.

Genomgången av förslaget till årsstater för 1974 har aktualiserat den av finansutskottet förutsatta detaljkontrollen av i förslagen ingående summor och motiveringar. Utskottet anser att förhållandevis mycket tid åtgår till dessa detaljfrågor vilket även inverkar på tiden för avgivandet av betänkandet. Utskottet har dock icke ansett det vara skäl att belasta betänkandet med smärre justeringar av fel som direkt icke påverkar budgetens förverkligande.

-5-

Sådana fel har ansetts vara då hänvisningen till tidigare moment är felaktig, t.ex. 15.15.30, 15.20.32, 16.06.70 eller då sådan saknats eller är ofullständig, t.ex. 16.02.22, 17.16.01. Vidare förekommer i något fall/anslagets art såsom fast, förslags- eller reserverationsanslag skiljer mellan sifferstat och detaljmotivering, t.ex. 16.02.10 och 18.01.74. I dessa fall liksom då anslaget i motiveringen skiljer sig från i sifferstaten angivet belopp (t.ex. 16.05.13 och 16.08.01) har sifferstaten förutsatts vara riktig och följas även vid budgetens förverkligande.

Detaljmotivering.

=====

INKOMSTER.

04.01.02. Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämning.
Då utskottet föreslagit vissa ändringar av årsstatens utgifter föreslås att årsstaten balanseras med en motsvarande justering av anslaget för skattefinansiell utjämning.

UTGIFTER,

11.02.70 Anskaffning av inventarier.
Genom utökning av lokaliteterna som disponeras av landskapsförvaltningen i statshuset kan ett rum disponeras såsom sammanträdes- och utskottsrum för landstinget. För erforderlig möblering erfordras c. 5.000 mark.

11.03.08 Ålandsdelegationen (f).
Hänvisas till allmänna motiveringen.

11.03.28 Dispositionsmedel.
Enligt jämförelse med motsvarande anslag i övriga kapitel torde momentsiffran vara 28.

12.03. Planeringsrådet.
Finansutskottet noterar att den senast i samband med andra ordinarie tilläggsbudgeten för 1973 aviserade framställningen angående omorganisation av planeringsorganen ännu icke förelagts landstinget. Redan tidigare har i olika sammanhang konstaterats nödvändigheten av en omorganisation och samordning av planeringsverksamheten. Med beaktande av att förberedelser och verkställighetsåtgärder vid en övergång till ny organisation fordrar en viss tid, vore det angeläget att landstinget redan till instundande vintersession hade möjlighet att taga ställning till ett förslag i ärendet.

13.01.01

Avlöningar (f).

Med hänvisning till utskottets principiella ståndpunkt, för vilken redogjorts ovan i den allmänna motiveringen har löneklassen för biträdande registratorn sänkts till A 13 och anslaget minskats.

13.01.10

Lokalgifter (f).

Genom upphyrning av nya lokaliteter har en viss koncentration av avdelningarna kunnat genomföras. Det centrala ämbetsverket är dock fortfarande trångbott och splittringen på olika platser medför fortfarande problem. Hyrorna för de upphyrda lokaliteterna har konstaterats vara skäliga och överstiger icke vad som har betalats för motsvarande utrymmen. Ett beklagligt faktum är dock att landskapet med tanke på bostadsbristen tvingats upphyra bostadslägenheter till kontorsutrymme. Det är bl.a. av dessa orsaker anledning att självstyrelsegården utan dröjsmål färdigställas, såsom planerats.

13.21.83

Bostadslån (r).

Efter den senaste fördelningen återstår av 1974 års anslag c. 2,4 milj. mark. De beviljade anslagen har fördelats till våningshus. Utskottet, som för sin del omfattat motiveringen förutsätter därför att ~~den~~ i första hand följes och för det andra, att i den mån behov föreligger och primärkrediter kan uppbringas, återstående summa används för låghusbebyggelse innan ytterligare medel avdelas för höghus.

14.03.21

Brandförsäkringspremier (f).

Enligt landskapsstyrelsens motivering skall även försäkringen av turisthotellet påföras detta moment. Under kapitel 13.22 har dock övriga utgifter observerats för turisthotellet. Utskottet ifrågasätter om icke kostnaderna för försäkringen av turisthotellets byggnad bort hänföras till nämnda kapitel.

15.04.53

Understöd för anordnande av semester åt överansträngda husmödrar.

Bidrag för ändamålet ges av landskapsstyrelsen enligt samma grunder som gäller i riket. Bidragen gäller dels själva semestervistelsen och dels ersättande av semesterresekostnader. Bidrag för semestervistelse kan beviljas kommun, församling eller förening som anordnar förutsatt semestervistelse. Däremot har ersättning för semesterresekostnader, vilka ges även fristående från de av kommun,

församling eller förening anordnade semestervistelserna förutsatts ske genom förmedling av socialnämnderna. En-
 ickeligt uppgift har under de senaste åren hos landskapsstyrelsen anhållits om bidrag ur anslaget.

Utskottet konstaterar dock att, även om bidragen är små, en aktivare information om dem är av behovet påkallat.

15.10.01

Avlöningar (f).

Beträffande komplettering av tjänsteförteckningen se allmänna motiveringen.

I anledning av Ålandsdelegationens avräkning för 1972 har utskottet haft anledning att diskutera avlöningen för ekonomichefen vid sjukhuset. Ålandsdelegationen har ställt sig positiv till en justering av det bidrag som kan påräknas ur ordinarie medel för ekonomichefstjänsten. Även från statsmaktens sida har aviserats en förbättring av centralsjukhusens möjligheter att erhålla bidrag för ekonomi- och planeringssektorn inom sjukhusen. Finansutskottet förutsätter att dessa omständigheter skulle kunna medverka till lösendet av avlöningsfrågorna för ekonomipersonalen vid sjukhuset. Det finns även anledning att samtidigt klarlägga och fastslå de olika tjänstemännens arbetsuppgifter och ansvarsområde.

1515.50

Understöd för ambulansflygningar.

Ålands skärgårdsflyg har under ett par år hyrt ett tvåmotorigt s.k. allvädersplan för att i första hand utreda behovet av och de ekonomiska förutsättningarna för ett sådant plan med stationsort på Åland. Erfarenheterna har visat ett aktuellt behov av ett sådant plan, liksom allt större utnyttjande därav och ökade användningsområden. Allmänt kan konstateras att planet i fråga fått åtaga sig uppgifter, vilka icke kunnat fullgöras av de ordinarie turplanen. Det vore enligt utskottets uppfattning därför av största vikt att man även i fortsättningen kan påräkna flygtransportmöjligheter och -kapacitet.

För att möjliggöra för Ab Skärgårdsflyg att inköpa ett dylikt plan föreslås anslaget höjt med 100.000 mark. Om anskaffningen och verksamheten skall kunna ske såsom planerat kommer under/följande två åren/erfordras ett anslag om minst 100.000 mark årligen.

16.01.01

Avlöningar (f).

Landskapsstyrelsen har i framställningen föreslagit att en föreståndare för LPH-centralen tills vidare, genom extra arbetsuppgifter vid skolbyrån, ges heltidsanställning till den 31.7 1974. Dessutom har reserverats anslag för extra arbetskraft vid skolbyrån.

Införandet av grundskolan och förverkligandet av de nya läroplanerna ställer stora krav både på lärarkrafterna och läromedlen. Såväl på skolstyrelse som länsnivå har därför mer än tidigare satsats på lärarnas fortbildning och information om läromedel. För landskapets del finns det anledning att fortlöpande följa med utvecklingen inom dessa sektorer. Utskottet är av den uppfattningen att man på utbildningsavdelningen så långt resurserna det medgivit försökt fullfölja dessa uppgifter för att uppnå grundskolans målsättning. Svårigheter bl.a. vid kompensationen har medfört att läromedelsfrågan inte kunnat utvecklas såsom önskat även om kommunerna nu deltar med sin andel av kostnaderna. Begränsningen i fråga om de ekonomiska resurserna medför även att personalen i fortsättningen måste handha vitt skilda ämnesområden. att En jämförelse med rikets motsvarande förvaltning visar att lärarfortbildningen liksom läromedelsinformationen borde kunna utvecklas. I detta fall torde även ämnesområdena medge att dessa ärenden handhas av samma tjänsteman.

Med hänvisning till det anförda finns skäl för landskapsstyrelsen att undersöka möjligheterna att även efter den 1.7 1974, antingen genom anlitanade av redan upptagna anslag eller eventuell tilläggsbudgetering, på heltid anställa en tjänsteman för lärarfortbildningen och LPH-centralens skötsel.

Beträffande museisekreterarens avlöning hänvisas till allmänna motiveringen och vad som anförts beträffande biträdande registratorn under 13.01.01.

16.03.

Ålands lyceum.

Av landskapsstyrelsens motivering framgår ej i vilken utsträckning utrymmen framtida kommer att frigöras vid Ålands lyceum och ej heller användningen av dessa eventuellt friställda utrymmen. Utskottets uppfattning är att utrymmena, som frigöres på grund av grundskolans införande, även borde ställas till grundskolans, i första

hand, högstadiets disposition.

16.07.01

Avlöningar (f).

Beträffande kulturutskottets anmärkning om antalet lärarvakanser hänvisas till allmänna motiveringen under personal och avlöningar.

Kulturutskottet har även ånyo utlåtit sig över besättandet av e.o.tjänsten såsom rektor vid yrkesskolan. Också finansutskottet berörde frågan i sitt betänkande över förslaget till årsstat för 1973.

Finansutskottet har nu icke funnit anledning att påtala landskapsstyrelsens förfaringssätt att utan ledigansläende besätta en redan inrättad extraordinarie tjänst. Sätillvida har landskapsstyrelsen icke förfarit formellt felaktigt och utskottet är av den uppfattningen att personer som meriterat sig inom landskapsförvaltningen, då tillräckliga motiv ~~här~~ föreligger på detta sätt bör kunna ges företräde. Utskottet efterlyser dock en konsekvent linje när det gäller besättandet av tjänster inom landskapsförvaltningen.

I sitt tidigare nämnda betänkande framhöll finansutskottet dock att lagstiftningen om yrkesundervisningen i landskapet borde undergå nödiga ändringar innan tjänsten inrättas, d.v.s. besättes såsom en särskild rektorstjänst. Någon ändring av bestämmelserna om rektor i landskapsförordningen om Ålands yrkesskola har dock icke vidtagits. Utskottet har icke haft möjlighet att närmare sätta sig in i frågeställningarna beträffande rektorstjänstens ställning sedd ur den synpunkten. Landskapsstyrelsen torde därför vidta åtgärder för klarläggandet och rättelse i denna fråga.

16.07.26

Elevinternat (f).

I landskapsstyrelsens framställning har synbarligen av misstag insmugit sig ett fel beträffande kostnaderna för internatet. Felet har upprepats i kulturutskottets utlåtande. Den angivna internatshyran skall nämligen vara 450 mark/månad och rum. I varje rum inkvarteras två elever.

16.10

Hemslöjdsundervisningen.

Landskapsstyrelsen anger i motiveringen att hemslöjdsundervisningen under vårterminen 1974 alltjämt skall ske såsom kursverksamhet. Särskilda planer för hur verksamheten

därefter skall fortsätta har inte förelagts.

Verksamheten i den nu tilltänkta formen avsågs tidigare vara av endast tillfällig natur. Detta framhålles bl.a. i landskapsstyrelsens motivering till ordinarie årsstaten för 1973, som också hänvisar till att frågan utreds och att uppdraget för den tillsatta utredningskommittén fortsätter.

Finansutskottet efterlyser snara åtgärder inte enbart när det gäller undervisningen i fråga om hemslöjd utan även beträffande hemslöjden såsom näring.

I nära anslutning till dessa frågor står bl.a. frågan om Ab Fäktargubbens verksamhet och det under 17.02.41 upptagna anslaget för konsulentverksamhet.

Utskottet är av den uppfattningen att hemslöjden med djupa traditioner på landsbygden har förutsättningar att utveckla sig till en ekonomiskt lönsam näring. Detta skulle även kunna utgöra en grundval för bevarandet av hemslöjdstraditionerna. Såsom förhållandet nu är synes de olika grenarna av denna verksamhet vara alltför splittade. Utgår man från att hemslöjden skulle kunna utvecklas till en näring i landskapet, vore en samordning av verksamheten genom t.ex. Ab Fäktargubben en tänkbar utväg. Genom en satsning på detta bolag, där för övrigt landskapet genom insats ur enskilda medel innehar en betydande aktiepost, kunde måhända ett fruktbringande resultat nås.

16.14.50 Landskapsunderstöd åt Ålands hotell- och restaurangskola.
Ålands hotell- och restaurangskola arbetar nu i tillfälliga utrymmen i Godby. Skolan arbetar formellt i regi av föreningen för Ålands hotell- och restaurangskola, där förutom landskapet, som påtagit sig det ekonomiska ansvaret, även ingår Mariehamns stad och Finströms kommun såsom medlemmar.

För närvarande kan skolan maximalt motta 50-60 elever. Skolan har under sina hittillsvarande verksamhetsår varit fullbelagd. Utbildningsbehovet på Åland i dag kan uppskattas till 70-80 elever. Skolan syftar i dag till att ge grundutbildning inom facket medan de som önskar studera på högre nivå måste söka sig utanför landskapet. Denna form av undervisning i Finland ges endast i finskspråkiga skolor. Från statligt håll har man nu gått in för en satsning på utbildning inom denna sektor genom skolor helt finansierade av statsmedel.

Formerna för den svenskspråkiga utbildningen i

Finland är ännu inte klara.

121

Mot bakgrunden härav är det naturligt att diskutera utbildningens framtid^{på Åland}, nivå, en eventuell utbyggnad och frågan om skolans inplacering i riksprogrammet för hotell- och restaurangutbildningen.

När det gäller finansieringen bör det vara självklart att en skola på Åland på samma sätt som i riket skall kunna finansieras genom ordinarie medel. Försåvitt man räknar med att skolan skall täcka en del av behovet för svenskfinland får man räkna med ett elevantal som med det dubbla överstiger landskapets behov. Under förutsättning att t.ex. lärarfrågan kan ordnas, torde en större skola ha bättre möjligheter till rationell och kontinuerlig verksamhet och därmed även, till den del det gäller förplägnad av allmänheten större lönsamhet.

Viktigt i denna fråga är huruvida skolan skall planeras enbart för landskapets eget behov eller möjligen även för svenskfinland.

Oberoende av storleken torde dock högre undervisning på området måste sökas utanför landskapet.

Utvecklingen på området och det förhållandet att dispositionsrätten till nuvarande lokaliteter är tidsbegränsad fordrar ett snart ställningstagande. Utskottet är av^{den} uppfattningen, att landskapets utbildningsprogram i första hand bör tillgodose dels de åländska ungdomarnas intressen och möjligheter att framdeles få sin utkomst i landskapet dels behovet av arbetskraft inom berörda områden på Åland. För närvarande saknas ett klart ställningstagande och ett allmänt målsättningsprogram på undervisningsområdet liksom för helårsturismen såsom ring.

Avgörandet beträffande hotell- och restaurangundervisningen och projektering av en ny hotell- och restaurangskola ankommer på landskapsmyndigheterna, som de i sista hand ansvariga. Landskapsstyrelsen borde därför mycket noga följa med utvecklingen och då också det ekonomiska ansvaret för den nuvarande/skolan i sin helhet åvilar landskapet tillse att landskapets intressen tillgodoses.

Landskapsstyrelsen bör sålunda tillse att landskapet ges tillbörlig representation i ledningen för skolan, aktivt deltaga i planeringen liksom tillse att planerade pro-

jekt förelägges landstinget.

6.17.50

Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer.

Finansutskottet har omfattat kulturutskottets förslag om höjning av anslaget för konststipendier till 18,000 mark. Anslaget till landskapsstyrelsens disposition föreslås minskat med motsvarande belopp då detta genom tilläggsbudgetering och reservation från 1973 är tillfyllest. Understödet till författare och översättare under 16.17.51 baserar sig på procentuell andel av biblioteksbidragen och torde, genom bl.a. reserveringar från tidigare år icke erfordra höjning.

16.17.54

Understöd åt föreningen Norden.

För ökad information om Åland föreslås anslaget höjt.

16.23.13

Underhåll och restaurering av slottet samt underhåll av friluftsmuséet.

Utskottet omfattar kulturutskottets förslag om att anslaget höjes liksom att anslaget under 16.23.74 tills vidare utgår.

16.24.74

Nybyggnader och grundförbättringar (r).

Börje Hagströms m.fl. finansmotion (Mot.nr 10/1973-74).

För närvarande pågår arbete med planering av Bomarsundsområdet. För planeringen har landskapsstyrelsen tillsatt en rådgivande kommission, som representerar all tillbudsstående sakkunskap. Planeringen har ännu inte fortskridit så långt att det vore klart, huruvida vid Bomarsund planerad gästhamn skall byggas och ej heller huru och i vems regi den skall skötas. Det är därför för tidigt att inom ramen för landskapets årsstat anslå medel härför. För övriga gästhamnar har observerats anslag att sökas i vederbörlig ordning under 17.25.42.

Beträffande den föreslagna s.k. gång- och pilkbron i anslutning till Prästöbron har utskottet ansett kostnaderna i dag bli alltför dyra för att kunna motivera nu föreslaget ändamål. En fråga som utskottet inte närmare gått in på är huruvida fångstsättet vid pilkningen är i överensstämmelse med bestämmelserna i fiskelagen.

Utskottet har därför icke ansett det möjligt att för närvarande höja anslagsbeloppet.

16.30

Biblioteksverksamheten.

Kulturutskottet efterlyser åtgärder för att landskapets biblioteksverksamhet och Mariehamns stads motsvarande verksamhet skall lösgöras ^{från varandra} både formellt och i praktiken.

Landskapet bedriver för närvarande ingen speciell biblioteksverksamhet i den form som kommunerna.

Kulturutskottet tordemed uttalandet avse att, då landskapets biblioteksinspektör fungerar som föreståndare för landskapsbiblioteket, d.v.s. i detta fall Mariehamns stads bibliotek detta medför såväl formella som praktiska problem vilka fordrar en förnyelse av lagstiftningen.

17.01.01

Avlöningar (f).

Till allmänna byrån har såväl i motiveringen som i tjänsteförteckningen hänförts företagskonsulenten samt den vid utvecklingsdelegationen anställda personalen. Denna personal står tills vidare utanför ämbetsverkslagen och borde med hänsyn härtill och den organisationsplan som ligger till grund för centrala ämbetsverkslagen givits en annan placering.

Utskottet hänvisar även till vad som framhållits under 12.03 beträffande aviserat förslag till omorganisation av planeringsverksamheten. Utskottet förutsätter därför även att planeringssekreterartjänsten icke tillsättes förrän organisationsformen för planeringsverksamheten fastslagits. Avtalstjänsten som företagskonsulent inrättades i tiden med avsikt att till en del överta uppgifter som handhas av handels- och industriministeriets småindustriråder i riket. Sedermera preciserades arbetet så att det skulle avse teknisk rådgivning ute bland företagarna. Det förutsattes att landskapet inte hade möjligheter att ur kompositionssynpunkt inrätta motsvarande organisation som i riket. Verksamheten i landskapet skulle även till en del skötas av den blivande näringsavdelningen.

Landskapsstyrelsen har nu i skrivelse till Ålandsdelegationen begärt och fått godkännande av en lön enligt löneklass B 1 för företagskonsulenten. I skrivelsen hänvisas till att företagskonsulenten skulle motsvara distriktscheferna vid förenämnda hem- och småindustribyråer. Skrivelsen

avläts i maj 1973, d.v.s. samtidigt som landskapsstyrelsen till landstinget ingav framställning med förslag till omändringar av tjänsteställningar, tillsättandet av nya tjänster och justering av löneklasser i vissa fall. Såväl ämbetsverkslagen som lönejusteringarna hade föregåtts av en mycket omfattande beredning. Det hade därför varit skäl att även företagskonsulenten, hans ställning och över huvud taget organisationen när det gäller landskapets rådgivning och verksamhet på hem- och småindustriområdet samtidigt hade förelagts landstinget. Utskottet anser denna fråga vara av speciell vikt särskilt som det är oklart huruvida landskapsstyrelsen även i andra avseenden anser att företagskonsulenten skall inta samma ställning som ifrågavarande distriktschefer. I allmänhet torde vid lönejusteringar även ha förfarits så, att landstinget först givits tillfälle att ta ställning till åtminstone avlöningsbeloppet och Ålandsdelegationen först därefter hörts. Principiellt anser utskottet detta vara en riktig ordning samtidigt som i övriga avseenden förutsatt formell beredning som innebär större ändringar av organisation och arbetsområde borde iakttagas. I allmänhet borde även instruktion föreligga innan tjänsterna besättes.

Finansutskottet har i anledning av det ovan anförda icke ansett sig kunna godtaga en förhöjning av anslagsbeloppet såvitt gäller företagskonsulentens lön.

Vid byrån för turistärenden föreslås två nya tjänster. Samtidigt redogöres i motiveringen för tjänstemännens arbetsuppgifter.

Turistnäringen i landskapet har under de senaste åren fortsättningsvis ökat kraftigt. Det finns därför skäl att från samhällets sida genom en ökad satsning medverka till en positiv utveckling. Turistnäringen har även ökat i betydelse såsom arbetsgivare och utskottet ställer sig positiv till näringen såsom sådan.

Emellertid konstaterar utskottet att detta till trots någon av landstinget antagen målsättning för turismens utveckling icke föreligger, ej heller har inriktningen och omfattningen av landskapets insatser diskuterats. Vid diskussioner om målsättningen är det särskilt viktigt att de politiska organen och näringslivet ges möjligheter

att gemensamt diskutera problematiken.

Utskottet anser sålunda, att innan byrån för turist-ärenden inleder sin verksamhet i full omfattning, turismens allmänna målsättning och byråns inriktning bör fastslås. Förslag till en sådan allmän målsättning torde lämpligast beredas i en politiskt tillsatt kommitté med representanter för näringslivet.

Med hänvisning till det anförda har utskottet icke i sin helhet omfattat landskapsstyrelsens förslag. Tills vidare och innan målsättningen slagits fast bör anställandet av turistsekreteraren anstå. Den begärda utredningen om förslag till turismens målsättning borde kunna föreläggas landstinget redan vid marssessionen och det är möjligt att ändamålsenlighetsskäl talar för att även tillsättandet av byråchefstjänsten borde bli beroende av denna utredning.

17.02.21

Utgifter för utvecklingsarbetet.

Göran Bengtz' m.fl. finansmotion (Mot.nr 12/1973-74).

Utskottet har ansett att de av motionärerna angivna frågeställningarna är viktiga och bör lösas. Anslaget föreslås därför få utnyttjas för att under år 1974 kartlägga gårdsbrukets generations- och nyrekryteringsproblem och samtidigt utröna kapital- och kreditbehovet för gårdsbruksnäringen.

Det tidigare anslaget torde vara tillfyllest även för detta ändamål.

17.02.41

Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet.

Landstingsman Ragna Sanders finansmotioner (Mot.nr 13 och 14/1973-74.)

Medel ur anslaget beviljas på ansökan åt föreningar och sammanslutningar, vilka bedriver kurs-, utbildnings- eller rådgivningsverksamhet avsedd att främja näringsverksamheten. I sådant avseende bör bl.a. även Ålands Marthadistrikt ha möjligheter att beviljas bidrag för i momentet avsedda ändamål utan att anslaget höjes. Anslaget har tidigare år ej heller utnyttjats i sin helhet.

Utskottet anser frågan om de åländska arbetsmarknadsorganisationernas utveckling av synnerlig vikt för det åländska näringslivet. Det vore bl.a. ur den synpunkten önskvärt att kunna stöda fackföreingsrörelsen. För kulturella kurser och föreläsningar har även Ålands fackliga platsorganisation beviljats bidrag ur enskilda medel.

När det gäller bidrag åt arbetsmarknadsorganisationerna i deras egenskap av kamporganisationer ställer sig saken svårare. Sålunda har heller ej Ålands arbetsgivarförening beviljats bidrag från landskapet.

Den i motionen avsedda utbildningsformen innehåller dock mycket av allmän samhällskunskap och borde därför kunna tillgodoses genom kurser i studiecirkelform, vid medborgarinstitut eller andra former av fri utbildning. Man kan även förmoda att arbetsgivarsidan ställer sig positiv till dylik kursverksamhet.

Mot denna bakgrund har utskottet icke kunnat föreslå godkännande av motionen nr 14.

17.02.45

Understödande av landsbygdens elektrifiering (r).
Landstingsman Olof M. Janssons m.fl. finansmotion (Mot.
nr 16/1973-74).

Såsom tidigare moment anges 6:V.5. Detta hade emellertid rubriken bidrag för elanslutningsavgifter för småindustrin. Något anslag för allmänt understöd till elektrifiering på landsbygden har icke förekommit under de senaste åren i avvaktan på utredning över ännu oelektrifierade områden. Utskottet har förutsatt att nu upptaget anslag skall avse såväl nedsättning av anslutningsavgifterna för småindustrin som bidrag till landsbygdens elektrifiering. Av elandelslaget utförd utredning visar att kostnaderna för elektrifiering av perifera delar av landsbygden med fast bosättning skulle stiga till minst 400.000 mark. Upptaget anslag är med beaktande härav otillräckligt.

Utskottet har därför omfattat motionärernas förslag och förutsatt att de områden, vars elektrifiering är ekonomiskt godtagbar, skall kunna erhålla bidrag. Emellertid bör även fortsättningsvis årligen upptagas nödiga anslag härför Aktieteckning i bolag (r).

17.02.88

Den allmänna inriktningen när det gäller landskapets aktieteckning har förutom de av landskapsstyrelsen angivna, varit att stöda s.k. allmännyttiga bolags verksamhet, såsom kraftverksbolaget och Ålands Vatten. Just nu är lösandet av vatten- och avloppsfrågorna de mest aktuella. För ordnandet av landsbygdens vattenförsörjning bör därför anslaget i nödig utsträckning få utnyttjas för aktieteckning i Ålands Vatten Ab.

Den allmänna målsättningen bör vara att i första hand fasta Ålands vattenförsörjning ordnas och vattenkonsumenterna tillförsäkras så enhetliga priser som möjligt.

I första hand är detta en uppgift för Ålands Vatten Ab såsom ett basbolag för vattenförsörjningen. Utskottet anser därför att anslaget skulle få användas för aktieteckning som sker inom Ålands Vattens ram för att utöka det nuvarande distributionsområdet.

När det gäller aktieteckning i bolag med vinstgivande syfte finns det anledning att diskutera formerna för landskapets engagemang. I flera fall har landskapets satsning varit avsedd att initiera och finansiera projekt av betydelse för arbetskraftssituationen och förädling av åländska produkter. En sådan förstahandsfinansiering genom aktieteckning bör, sedan företagen konsoliderats, kunna avvecklas. Ett sådant system tillämpas bl.a. av Utvecklingsområdesfonden Ab och Industrialiseringsfonden. Dylik form av finansiering har från landskapets sida skett i bl.a. Chips Ab och Ab Nordcenter. Utskottet omfattar tanken på att landskapets aktieinnehav i dessa företag vid lämpligt tillfälle utbjudes till allmänheten.

Landskapsunderstöd till kreatursförädlingsföreningar.
Landstingsman Bjarne Björklunds m.fl. finansmotion. (Mot. nr 15/1973-74).

17.10.50

Landskapsunderstödet till seminverksamheten beviljas ur förevarande moment.

Seminverksamhet i den åländska skärgården förekommer i Kumlinge och Föglö medan däremot Vårdö inte har någon ordnad seminverksamhet.

Seminverksamheten i skärgårdskommunerna skötes såsom bisyssla. Skärgårdskommunerna erhåller bidrag enligt samma normer som kommunerna på fasta Åland. Bidragen som utges enligt de grunder som ^{gäller} i riket kan betecknas såsom låga men utgör i och för sig icke hinder för ordnandet av seminverksamheten även i skärgården. Exempelen i Kumlinge och Föglö tyder härpå. Med tanke på kreatursskötselns betydelse och förutsättningar i skärgården borde dock seminverksamheten ordnas bättre.

En förstahandsuppgift när det gäller seminverksamheten vore att aktivt informera om möjligheterna liksom att ordna lämpliga kurser t.ex. vid lantmannaskolan för seminörer. Även kommunerna borde i högre grad intresseras för verksamheten och möjligen deltaga i kostnaderna. Landskapet har möjligheter att medverka i informationsverksamheten och utbildningen medan det nu icke finnes möjlighet att höja bidragsbeloppen.

17.11.28

Utredning om försökssväxthus.

Det är uppenbart att växthusodlingen inför dagens bränslesituation kommer att ställas inför svåra problem. Lönsamheten kan även i övrigt vara svag om icke odlingarna skötes på rätt sätt. Ofta startas nya växthusodlingar under felaktiga förutsättningar och uppfattningar om lönsamheten. Utöver de praktiska växthusförsöken borde därför rådgivningen, särskilt när det gäller allmänna förutsättningar, inriktningen och lönsamheten ökas. För att möjliggöra sådan rådgivning bör frågorna noga utredas och undersökas liksom det finns anledning att ta del av erfarenheterna från andra orter där växthusodlingar bedrivs.

Utskottet förutsätter att nämnda verksamhetsformer kan utökas och delvis ske parallellt med utredningen om försöksstationens eget växthus och i samarbete med landskapets övriga konsulenter. För ändamålet har anslaget utökats med 2.000 mark.

17.21.29

Övriga konsumtionsutgifter.

Utskottet har konstaterat att anslaget medger försöksodling och utplantering i samma utsträckning som 1973.

18.02.77

Växbyggnads- och vägförbättringsarbeten (r).

Ltm Olof M. Janssons m.fl. finansmotion (Mot.nr 11/1973-74). Finansutskottet förutsatte i sitt betänkande över ordinarie årsstaten för 1973 att ett anslag om minst 1 miljon mark år 1974 skulle upptagas för igångsättningen av det s.k. Vårdöprojektet. Betänkandet omfattades av landstinget. Betydelsen av ett sådant beslut vid landskapsstyrelsens handläggning av förslaget till ifrågavarande årsstat kan naturligtvis diskuteras ur många synpunkter. Uppenbart är att landskapsstyrelsen i allmänhet har att följa dylika klara viljeyttringar från landstingets sida. Vid beredningen av ärendet kan naturligtvis framkomma andra aspekter än de som varit för handen vid tidpunkten för landstingets beslut. Detta kan ge anledning till ett annat ställningstagande från landskapsstyrelsens sida.

I fråga om Vårdöprojektet förelåg redan beslut om vägens sträckning, varför endast den närmare projekteringen och därefter arbetets igångsättande återstod. Enligt finansutskottets uppfattning har icke förelegat ändrade förutsättningar för projektet eller dess genomförande. Landskapsstyrelsens förklaring ger heller icke tillräckliga

motiv för ett avsteg från landstingets ställningstagande även om frågan om finansieringen medför problem.

Utskottet har ej nu velat äventyra budgetens förverkligande genom upptagande av förutsatt belopp om 1 miljon mark. Genom mindre omdisponeringar av anslagen föreslås dock ett belopp om 500.000 mark avsatt för Vårdöprojektet. Då väganlagen även i fortsättningen kommer att vara hårt ansträngda anser utskottet att landskapsstyrelsen, innan frågan om extraordinarie anslag aktualiseras, bör undersöka möjligheterna att finansiera projektet lånevägen. Denna utväg bör sålunda om möjligt utnyttjas i första hand såvida inte extraordinarie anslag kan föreligga disponibla till år 1975.

Planenligt skulle därefter arbetena med byggandet av bron över sundet Töftö-Girsholm sålunda vidtaga år 1975.

Det nu föreslagna anslaget om 500.000 mark skulle därför utnyttjas för genomförandet av alla arbeten som fordras för att brobygget kan utföras vid nämnda tidpunkt. I den händelse nu föreslaget belopp icke är tillfyllest för dessa arbeten, har landskapsstyrelsen möjlighet att i tilläggsbudget komplettera anslaget.

I övrigt erfordras för finansieringen av Vårdöprojektet under år 1974 följande omdisponeringar:

Utfart från Mariehamn - mark.

Landskapet har på grund av avtal åtagit sig utfyllningsarbete nedanför projekt 77. Då det emellertid är oklart om dessa arbeten kan utföras under år 1974 har anslaget i sin helhet överförs till landskapsstyrelsens dispositionsmedel. I mån av behov kan dessa medel utnyttjas för utfarten från Mariehamn.

Väg- och färjefäste på Björkö, Kumlinge, 300.000 mark.

Anslaget torde icke i sin helhet kunna utnyttjas under år 1974, varför en minskning med 100.000 mark föreslås, som vid behov dock kan ställas till förfogande av anslaget för reservarbeten.

Reservarbeten 100.000 mark.

I den mån ytterligare anslag erfordras för väg- och färjefäste på Björkö torde arbetet kunna utföras såsom reservarbete och detta anslag utnyttjas.

Något förslag till slutgiltigt beslut om byggande av flyg-

fält i Kumlinge har icke förelagts landstinget och ej heller föreligger närmare utredning om storlek, användning och kostnader. Det är även oklart vilka åtaganden som ankommer på landskapet och vilka som kommer på kommunen. Kommunen har därför i avsaknad av närmare besked ej heller vidtagit åtgärder för markanskaffning. I den aviserade trafikplanen för skärgården bör även flygförbindelserna beaktas.

På grund härav har utskottet ansett att anslag för flygfältet tills vidare kan anstå.

Landskapsstyrelsens disposition 300.000 mark.

Då bl.a. i tilläggsbudget för år 1973 dispositionsmedlen ökats med 100.000 mark har av anslaget 100.000 mark överförts till Vårdö-projektet. Samtidigt har anslaget tillförts 150.000 mark från anslaget för utfart från Mariehamn. Töftö-Vårdö (Vårdöleden) 500.000 mark.

Se motiveringen ovan.

Den i finansmotionen angivna vägen Postad-Sålis är klassificerad såsom bygdeväg. En ombyggnad förutsätter sålunda även att kommunen deltar i kostnaderna. Då detta vägsnitt har en större trafikintensitet än motsvarande landsväg finnes även förutsättningar till en omklassificering så att vägen Postad-Sålis ges status av landsväg. Då i årsstaten för 1974 även finnes ett anslag om 100.000 mark för bygdevägar som vid behov kan utnyttjas för ifrågavarande väg har finansutskottet icke funnit anledning att föreslå höjning av anslaget.

18.03.21

Upprätthållande av trafik i skärgården (f).

Vtm Olof Janssons m.fl. finansmotion. (Mot.nr 17/1973-74).

Utskottet har i huvudsak omfattat tankegångarna i motionen. Tillsvärdare förefaller det ovisst huruvida svävarfarkosterna har utvecklats så, att de kan sättas i trafik i den åländska skärgården. Full klarhet härvidlag torde kunna fås endast genom försökstrafik.

Såsom motionärena även framhåller kommer dock Waxholmsbolaget att redan denna vinter utprova svävarfarkoster i trafik i Stockholms skärgård. Denna trafik kommer att ge erfarenheter, vilka kan läggas till grund för en vidare bedömning av lämpligheten för en eventuell trafik i landskapets skärgård. Det finns skäl att mycket noga följa med svävarfarkosternas utveckling i allmänhet och särskilt den provtrafik som skall ske i Stockholms skärgård.

Om försöken utfaller i huvudsak positivt så bör det finnas möjligheter att utföra prov även i den åländska skärgården.

Utskottet föreslår därför en höjning av anslaget med 50.000 mark för att landskapsmyndigheterna på nära håll skall kunna följa med provtrafiken i Stockholms skärgård, ta del av de undersökningar och rapporter som kan fås från Waxholmsbolaget samt utföra särskilda undersökningar och om så är möjligt specialprov i den åländska skärgården.

Förutom vad som i allmänna motiveringen framhålles om trafikplanen för skärgården önskar utskottet även i detta sammanhang betona vikten av att beslutet om den under 10 Ht.V:6 i årsstaten för 1973 föreslagna landsvägsfärjan utan dröjsmål fullföljes på förutsatt sätt.

Med hänvisning till det anförda får utskottet föreslå

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1974 med följande ändringar och tillägg samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för årsstatens förverkligande erforderliga lån.

I N K O M S T E R

Avdelning 04	landskapsstyr. förslag	finansutskottets förslag
<u>04. Finansieringsinkomster</u>	<u>69.770.486</u>	<u>69.912.833</u>
<u>01. AVRÄKNINGS OCH FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>69.770.486</u>	<u>69.912.833</u>
02. Förskott på statsanslag för skattefinansiering	69.769.486	69.911.833
Inkomsternas totalbelopp	78.992.647	79.134.994

U T G I F T E R

H u v u d t i t e l 11

<u>11. LANDSTINGET</u>	<u>738.362</u>	<u>743.362</u>
02. LANDSTINGETS KANSLI	205.362	210.362
70. Anskaffning av inventarier	5.000	10.000
<u>03. LANDSTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER</u>	<u>63.000</u>	<u>63.000</u>
28 Dispositionsmedel	12.000	12.000
H u v u d t i t e l 13		
<u>13. KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE</u>	<u>13.339.120</u>	<u>13.338.328</u>

01. CENTRALFÖRVALTNINGEN	<u>400.118</u>	<u>399.326</u>
01. Avlöningar (förslagsanslag)	378.268	377.476
- - - - -	-	-
Årsarvoden	81.708	80.916
- - - - -	-	-

H u v u d t i t e l 15

15. SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSAVDELNINGENSFÖRVALTNINGSOMRÅDE16.070.58916.170.589

15. ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPP- GIFTER	<u>159.000</u>	<u>259.000</u>
50. Understöd för ambulansflygningar	50.000	150.000
- - - - -	-	-

H u v u d t i t e l 16

16. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALT-
NING SOMRÅDE17.510.18817.510.916

01. CENTRALFÖRVALTNING	<u>594.596</u>	<u>593.324</u>
01. Avlöningar (förslagsanslag)	561.596	560.324
- - - - -	-	-
Årsarvoden	143.124	141.852
- - - - -	-	-
17. ALLMÄNNA KULTURELLA UPPGIFTER	<u>200.650</u>	<u>202.650</u>
- - - - -	-	-
54. Understöd åt föreningen Norden	4.000	6.000
- - - - -	-	-
23. KASTELHOLMS FORNMINNESOMRÅDE	<u>209.000</u>	<u>209.000</u>
- - - - -	-	-
13. Underhåll och restaurering av slottet samt underhåll av fri- luftsmuseet	110.000	160.000
- - - - -	-	-
74. Nybyggnader och grundförbätt- ringar (reservationsanslag)	50.000	--
- - - - -	-	-

H u v u d t i t e l 17

17. NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE13.192.26813.179.679

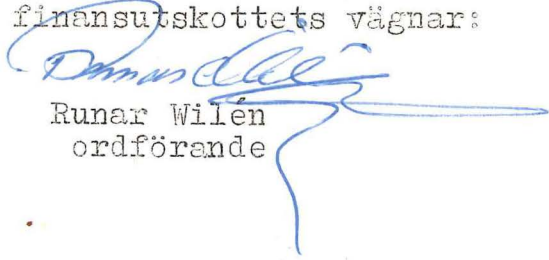
01. CENTRALFÖRVALTNING	<u>1.423.806</u>	<u>1.387.217</u>
01. Avlöningar (förslagsanslag)	1.096.806	1.060.217
- - - - -	-	-

-23-

Årsarvoden	354.612	327.636
Avtalslöner	44.472	34.859
- - - - -	- - - - -	- - - - -
02. NÄRINGS- LIVETS FRÄMJANDE	<u>3.648.000</u>	<u>3.670.000</u>
- - - - -	- - - - -	- - - - -
45. Understöd jande av landsbygdens elektrifiering(reservations- anslag)	18.000	40.000
- - - - -	- - - - -	- - - - -
11. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	<u>246.292</u>	<u>248.292</u>
- - - - -	- - - - -	- - - - -
28. Utredning om försöksväxthus	2.000	4.000
- - - - -	- - - - -	- - - - -
H u v u d t i t e l 18		
<u>18. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-</u> <u>RÅDE</u>	<u>15.179.636</u>	<u>15.229.636</u>
- - - - -	- - - - -	- - - - -
03. SKÄRGÅRDSKOMMUNIKATIONERNA	<u>1.260.000</u>	<u>1.310.000</u>
- - - - -	- - - - -	- - - - -
21. Upprätthållande av trafik i skärgården(förslagsanslag)	690.000	740.000
- - - - -	- - - - -	- - - - -
Utgifternas totalbelopp	78.992.647	79.134.994

Mariehamn, den 4 december 1974.

På finansutskottets vägnar:

Runar Wilén
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Wilén, viceordföranden Elmer Jansson samt ledamöterna Friberg, Lundqvist och Matsson.

från kulturutskottet.

Sedan Finansutskottet i skrivelse den 7 december 1973 inbegärt kulturutskottets utlåtande över anslagen för kulturella ändamål i landskapsstyrelsens förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1974 och förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1974, får utskottet, som i ärendet hört professor Matts Dreijer, t.f. utbildningschefen Erik Bertell, rektorn Gunnar Lemqvist och lantrådet Alarik Häggblom, anföra följande:

Utskottet har konstaterat att anslagen för kulturella ändamål upptagits till belopp vilka skäligen kan anses motsvara de verkliga behoven inom landskapets kultursektor, varför utskottet i detta hänseende intet har att anmärka emot förslagen med nedannämnda undantag.

A. O R D I N A R I E

Den nya budgetplan, som nu införs i den ordinarie årsstaten och som till sin uppbyggnad i tillämpliga delar följer ämbetsverkslagens systematik, finner utskottet överskådlig och användbar blott motiveringarna icke härigenom blir lidande.

Vad gäller de enskilda momenten i huvudtitel 16 anför utskottet efter att delvis ha tagit del av berörda enheters egna äskanden och däri anförda motiveringar följande:

Allmänna avdelningen och skolbyrån:

Utskottet finner det särskilt angeläget att LPH-centralen och verksamheten för fortbildning av lärare sköts behörigt och kommer i åtnjutande av erforderliga medel med tanke på övergången till grundskola och med tanke på den fria folkbildningen.

Biblioteksbyrån:

Utskottet efterlyser kraftfulla åtgärder för biblioteksverksamhetens organisering och uppbyggnad i enlighet med stadgandena i ämbetsverkslagen sålunda, att sammankopplingen mellan landskapets biblioteksverksamhet och Mariehamns stads motsvarande verksamhet lösgöres både formellt och i praktiken.

07. ÅLANDS YRKESSKOLA

Avlöningar:

1. Utskottet upprepar sitt yttrande från behandlingen av innevarande års budget angående det rättmätiga i att e.o.tjänsten såsom rektor måtte lediganslås av hänsyn till att Ålands yrkesskola intar ställning av centralyrkesskola och att ifrågavarande tjänsts avlöning härigenom avsevärt höjts.

2. I tjänsteförteckningen är upptagen 1 ordinarie och en e.o.lärare i yrkesämnen. Rätteligen bör dock finnas 2 e.o.befattningar såsom lärare i yrkesämnen varav den ena för närvarande är vakant.

Elevinternat:

Utskottet finner internatshyran beräknad enligt 450 mark per man och månad orealistiskt hög till och med överstigande gängse inackorderingsnivå. Utskottet efterlyser härvidlag åtgärder till att denna hyra blir sänkt inför kommande år.

08. ÅLANDS LANTMANNASKOLA

Vid planerad ombyggnad av den gamla maskinhallen till föreläsningssal hemställer utskottet att det undersöks huruvida hemslöjdsundervisningen och -verksamheten kunde komma i åtnjutande av dessa lokaler för sin verksamhet för egen del eller tillsammans med lantmannaskolans övriga verksamhet.

13. GRUND- OCH FOLKSKOLVÄSENDET

Utskottet har konstaterat att ändamålsenliga väggkartor över Åland ej ännu finns i skolornas klassrum. På denna grund efterlyser utskottet att sådana väggkartor blir framställda och vid övergången till grundskola skall placeras eller hängas i samtliga klassrum.

14. ÖVRIG UNDERVISNING OCH STUDIEVERKSAMHET

Landskapsunderstöd åt Ålands hotell- och restaurangskola.

Såsom sitt bidrag till debatten om Ålands hotell- och restaurangskola önskar utskottet poängtera skillnaden mellan utbildning och rörelse samt frågan om utbildning, lokalisering och rörelse.

17. ALLMÄNNA KULTURELLA UTGIFTER

Utskottet noterar med tillfredsställelse den föreslagna ökningen av dessa anslag de ideella organisationernas kulturgärning till frömma.

Vetenskapliga avhandlingar:

I landskapsstyrelsens förslag till fjärde tillägg till ordinarie inkomst- och utgiftsstat under år 1973 är upptaget bl.a. 110.000 mark för vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer. Trots detta och härutöver föreslår utskottet att medel upptas år 1974 för verket "Ålands Historia". I Ålands kulturstiftelses regi pågår för närvarande arbeten på detta verk, som är avsett att utkomma i 4 delar. Då i landskapet finns personer med gedigna insikter och vilja att arbeta för denna för självstyrelsens tillkomst och bevarande viktiga och angelägna sak i bestående bokform, finner utskottet det motiverat att erforderliga medel ställas till förfogande utan dröjsmål. Arbetets utförande torde kräva ingående källstudier med resor och besök på främmande platser. Onödigt sparsamhet borde ej få fördröja arbetets gång, ej ens ifall kostnaderna till någon del skulle komma att

-3-

belasta de enskilda medlen. I detta syfte föreslår utskottet att finansutskottet måtte införa ett nytt anslag på 25.000 mark utöver de föreslagna 40.000 mark i momentet 16.17.50.14.

För konststipendier.

Utskottet föreslår att anslaget höjs till 18.000 mark genom att minska landskapsstyrelsens dispositionsmedel till 15.800 mark samtidigt som understödet till författare och översättare höjs till 7.000 mark.

Utskottet anser att den fria konstutövningen bör stödas från samhällets sida där det är ekonomiskt möjligt. I förevarande fall föreslås smärre justeringar vilka för någon enskild kan ha uppmuntrande betydelse.

23. KASTELHOLMS FORNMINNESOMRÅDE

Utskottet anser att slottet till varje pris måste bevaras och föreslår yttersta aktivitet inom ramen för tillgängliga medel samt därutöver att slottets underhåll i detta skede bör gå före byggande av parkeringsplats och vägar inom området.

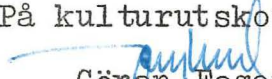
Sålunda föreslår utskottet att anslaget 16.23.13 underhåll av slottet samt underhåll av friluftsmuseet höjs från 110.000 mark till 160.000 mark genom att anslaget 16.23.74 nybyggnader och grundförbättringar på 50.000 mark tills vidare utgår.

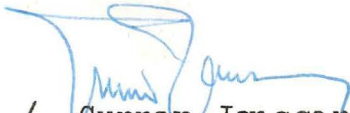
B. E N S K I L D A

Utskottet har ej funnit skäl till annat påpekande än att anslaget 2 Ht.IV:6 bidrag till bokbussverksamheten helt utgått av i och för sig förståeliga skäl. Emellertid förutsätter utskottet med upprepande av det som anförts i utlåtandet över ordinarie förslaget till årsstat, att hela biblioteksverksamheten innefattande bokbussverksamheten snarast tas till behandling i och för omorganisering.

Mariehamn, den 14 december 1973.

På kulturutskottets vägnar:

Göran Fagerlund
ordförande

././ Gunnar Jansson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Fagerlund, viceordföranden Arvidsson (delvis), ledamöterna Nils Karlsson (delvis), William Nordlund (delvis) och Göte Sundberg (delvis) samt ersättaren Bengtz (delvis).